

RAAP-NOTITIE 1469

Plangebied Begijnhofkapel te Brielle

Gemeente Brielle

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek met veldtoets

Colofon

Opdrachtgever: ABB Ontwikkeling

Titel: Plangebied Begijnhofkapel te Brielle, gemeente Brielle; archeologisch vooronderzoek:
een bureauonderzoek met veldtoets

Status: eindversie

Datum: januari 2006

Auteur: *drs. M. Jordanov*

Bestandsnaam: N01469-BRBR1.qxd

Projectcode: BRBR1

Projectleider: drs. M. Jordanov

Projectmedewerkers: drs. D.E.A. Schiltmans & drs. I.R.P.M. Briels

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: 400993 (Begijnhofkapel)

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummers/CIS-code: 14587 (Begijnhofkapel)

Autorisatie: drs. P.A.M.M. van Kempen

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van ABB Ontwikkeling heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in november 2005 een bureauonderzoek met veldtoets in het plangebied Begijnhofkapel uitgevoerd in verband met de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden in de gemeente Brielle. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

In overeenstemming met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek is in het plangebied tijdens het veldonderzoek een antropogene laag uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. In het antropogene pakket zijn keramiëscherven, botfragmenten, houtskoolspikkels, fosfaatvlekken en bakstenen puinfragmenten aangetroffen. Daarnaast is in boring 2 op 115 cm -Mv op een ondoordringbare (puin)laag gestuit. Wellicht betreft het in de ondergrond aanwezige oude funderingsresten die verband houden met gebouwen van het Begijnhof uit de Late Middeleeuwen. In de rest van het plangebied, aan beide kanten van de Coppelstockstraat, zijn mogelijk resten van bebouwing, water- en beerputten, (afval)kuilen, sloten en dergelijke uit de Late Middeleeuwen aanwezig. Ook worden resten van menselijke begravingen verwacht.

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek en het veldonderzoek wordt aanbevolen om de sloop van de huidige bebouwing in het plangebied vanaf het maaiveld archeologisch te laten begeleiden. Vervolgens dient een waarderend onderzoek door middel van proefsleuven plaats te vinden. Doel van dit proefsleuvenonderzoek zal zijn de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van archeologische sporen nader in kaart te brengen. Dit om in een vroeg stadium over voldoende gegevens te kunnen beschikken op grond waarvan het bevoegd gezag (gemeente Brielle) een besluit kan nemen met betrekking tot het al dan niet (geheel) opgraven van de vindplaats. Vóór aanvang van het waarderend onderzoek dient een Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden door een senior-archeoloog. Dit PvE moet door het bevoegd gezag goedgekeurd zijn.

Behoud van de archeologische vindplaats bij een niet-aangepaste uitvoering van de huidige plannen is gezien de geringe diepteligging en de kwetsbaarheid van de archeologische resten niet mogelijk. Indien er gekozen wordt voor een bouwwijze dat geen roering van de grond tot gevolgen heeft, hoeft geen vervolgonderzoek plaats te vinden naar de archeologische waarden onder het maaiveld. Eventuele aangepaste bouwplannen dienen door een archeoloog getoetst te worden.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van ABB Ontwikkeling heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in november 2005 een bureauonderzoek met veldtoets uitgevoerd in verband met geplande nieuwbouw in de gemeente Brielle. In het plangebied wordt de huidige bebouwing gesloopt en wordt nieuwbouw gerealiseerd. De oude kapel wordt gespaard en gerestaureerd.

Het bureauonderzoek met veldtoets diende te worden uitgevoerd, omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten.

Doel van het onderzoek was na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen.

1.2 Plangebieden

Plangebied Begijnhofkapel (1800 m²) ligt aan beide kanten van de Coppelstockstraat (huisnummers 19, 20a en 20c) in het centrum van Brielle (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 37D van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 70.810/435.860. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied grotendeels bebouwd. De huidige bebouwing wordt, op de oude kapel na, gesloopt. Ter hoogte van huisnummer 20a-20c wordt nieuwbouw gerealiseerd met een iets grotere omvang dan de bestaande bebouwing. Ter hoogte van huisnummer 19 wordt nieuwbouw gerealiseerd die circa 2 keer de omvang van de huidige bebouwing heeft. De bebouwing om de oude kapel heen wordt gesloopt; de kapel wordt gespaard en gerestaureerd.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een veldtoets. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd), ARCHIS-waarnemingen (rood) en monumenten (blauw en groen) op de CHS; Inzet: ligging in Nederland (ster).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied bekend zijn en om de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd. Op basis van historisch kaartmateriaal is inzicht verkregen in de ontwikkeling van het plangebied door de eeuwen heen. Omdat op historische kaarten in de regel geen duidelijke schaalindeling is aangegeven, is het vaak niet mogelijk om informatie van historische kaarten op de hedendaagse topografie te projecteren. Ook zijn de kaarten niet altijd even waarheidsgetrouw. Kadastrale kaarten worden vanaf de 19e eeuw gemaakt en zijn wel redelijk betrouwbaar. Daarom is de huidige topografie geprojecteerd op de kadastrale kaart uit 1820 (www.dewoonomgeving.nl: Gemeente Brielle, sectie B, genaamd De Stad, blad 1). De locatie waar het plangebied zich op deze kaart bevindt, is op figuur 2 (Begijnhofkapel) weergegeven.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied is als niet gekarteerd weergegeven op de geologische kaart vanwege de ligging in de bebouwde kom (RGD, 1987). Uit extrapolatie van gegevens over de directe omgeving kan niettemin een globale indruk verkregen worden van de geologische kenmerken van het plangebied. De bodem in het plangebied bestaat geologisch gezien waarschijnlijk uit Afzettingen van Duinkerke III, mogelijk op oudere Afzettingen van Duinkerke vertand met Hollandveen op Afzettingen van Calais.

Bodem

Het plangebied is als niet gekarteerd op de bodemkaart weergegeven vanwege de ligging in de bebouwde kom (Stiboka, 1981). Waarschijnlijk bestaat de bodem uit een dikke, deels opgebrachte cultuurlaag die gevormd is in de loop van de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Volgens de boorbeschrijvingen van reeds uitgevoerde milieuboringen (SGS Trace Services B.V., 2002) is de puinhoudende, humeuze cultuurlaag ter hoogte van de huisnummers 17, 19 en 19a aan de Coppelstockstraat plaatselijk meer dan 2 m dik.

Historie

In de 11e eeuw was Voorne voornamelijk een groot onbedijkt veenkussen, omgeven en doorsneden door geulen en veenstroompjes. In de 10e en 11e eeuw concentreerde de eerste middeleeuwse bewoning zich op dit veen dat toen gedeeltelijk ontgonnen werd. Alle woeste gronden (het onontgonnen gebied) waren eigendom van de heren van Voorne. Zij bezaten ook verscheidene landerijen en hoven waaronder een hof en kapel in Maarland, waar het latere Brielle zich zou ontwikkelen (Carmiggelt, 1993). Vóór het midden van de 13e eeuw vestigde zich een vissersgemeenschap op de plaats waar de rivier de Goote in de Maas uitmondde. Dit werd het dorpje Maarland. Het dorpje Briel (Ouden Briel), dat aan de mond van de Maas lag, wordt voor het eerst genoemd 1257. In dit jaar verdween het dorpje door inundatie. De gevluchte Briellenaren stichtten een nieuwe nederzetting ten zuiden van Maarland. Het nieuwe dorp lag aan de dijk van de polder Groot Oosterland (Van der Krogt, 1992).

Figuur 2. Resultaten veldtoets Begijnhofkapel geprojecteerd op de kadastrale minuutkaart uit 1820.

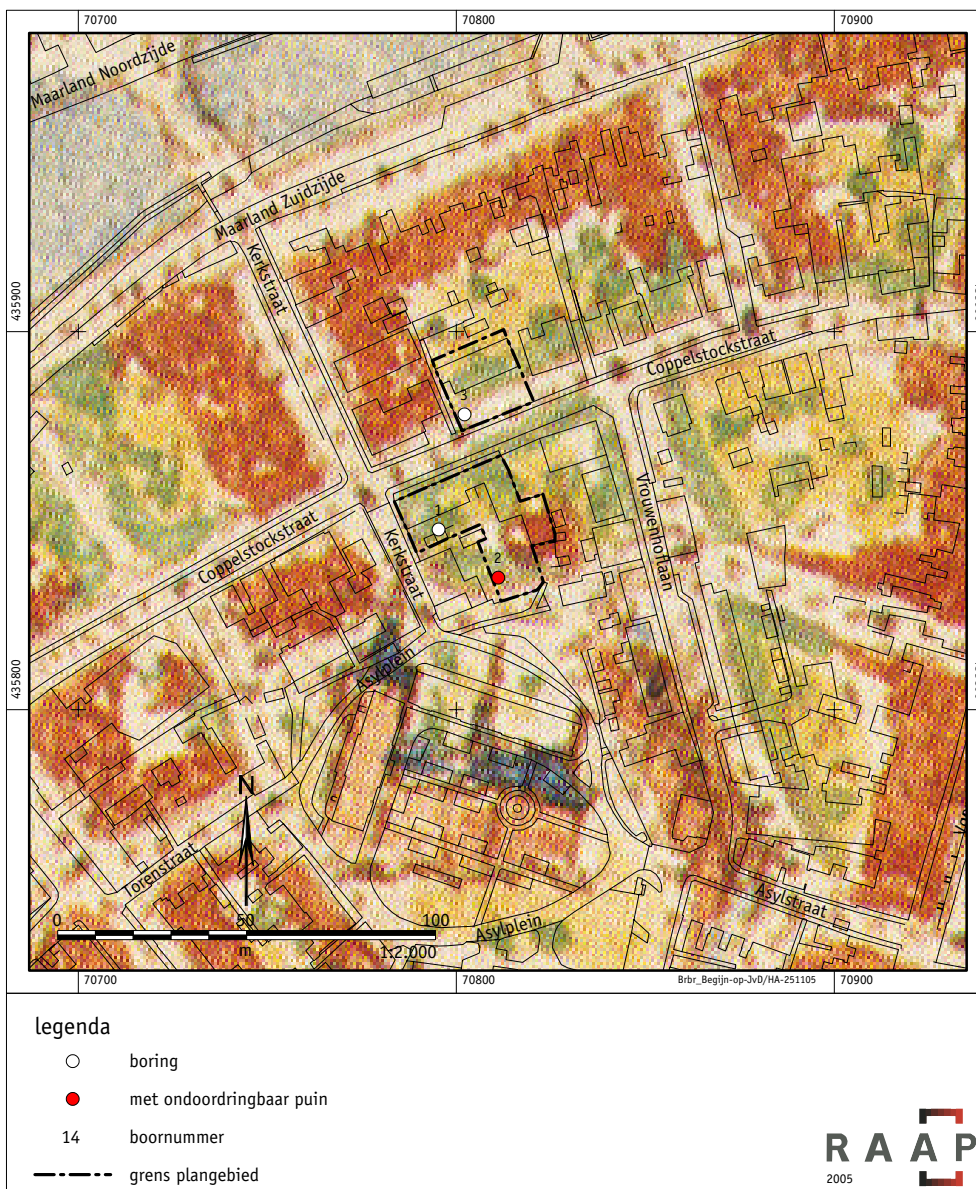
De bewoning in de polders vond vooral plaats op en tegen de binnenzijde van de dijken (dijkdorpen). De polder Groot Oosterland was aangelegd in de loop van de 13e eeuw tegen de polder Rugge aan. Rugge is een van de oudste (12e eeuwse) ringpolders. In Rugge lag ook een van de oudste kerken op Voorne (de parochiekerk van Rugge uit de 12e eeuw). De nederzetting Brielle kreeg stadsrechten in 1330. In dit jaar verenigden de 2 gemeenschappen Maarland en Briel zich onder de naam Den Bryelle. De naam Bryelle betekent waarschijnlijk lage, drassige omheinde ruimte geschikt voor het laden en lossen van schepen (Van der Krogt, 1992). De goede bevaarbaarheid van de Maas en de ligging aan de Goote zorgden voor een opbloei van de handel (vooral in wol) en een toename van de welvaart van de stad in de 14e en 15e eeuw. De groei van de haringvisserij speelde daar ook een rol bij. In 1338 kreeg het bestuur toestemming tot het vesten van de stad. Resten van de stadsmuur die snel daarna verrees, zijn plaatselijk nog terug te vinden onder de in de 18e eeuw aangelegde stadswallen.

Het stratenpatroon van Brielle zoals afgebeeld op de stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit het derde kwart van de 16e eeuw, geeft blijk van het ontstaan van de stad vanuit 2 kernen (Maarland en Briel van na 1257). De Langestraat vormt de grens tussen de 2 parochies en loopt haaks op de dijk (Voorstraat en Nobelstraat) waar de 2 dorpjes aan ontstaan zijn.

De Coppelstockstraat, waar plangebied Begijnhofkapel aan ligt, bevindt zich in de vroegere Maarland. Het Begijnhof zelf staat afgebeeld op de kaart van Jacob van Deventer uit het derde kwart van de 16e eeuw (figuur 3). Het hof was in de 16e eeuw de enige bebouwing in het plangebied aan de zuidkant van de Coppelstockstraat. Het deel van het plangebied ten noorden van de Coppelstockstraat staat als onbebouwd afgebeeld op de kaart van Jacob van Deventer. Wel was de directe omgeving bebouwd met woonhuizen, waarbij de locatie van het plangebied als een groene binnenplaats fungeerde. Het *Baginarium* (Begijnhof) bood woonplaats aan vrouwen die een vorm van religieus leven buiten het kloosterverband om wilden leiden. Deze Begijnen hadden geen orderstichters en geen kloostergeloften. Ze hadden wel een gelofte van kuisheid afgelegd, maar niet een gelofte van armoede, waardoor ze beschikking hielden over hun eigen bezit. Ze deden veel aan ziekenzorg (Van Dijk, 2004). Het Begijnhof in Brielle werd vervangen in 1751, maar zou waarschijnlijk al na de reformatie in 1572 niet meer deze functie gehad hebben. Alleen de kapel bleef ongewijzigd. De bebouwing op de hoek van de Kerkstraat en de Coppelstockstraat zoals afgebeeld op de kadastrale minuutkaart uit 1820 (figuur 2) ontbreekt op de kaart van Jacob van Deventer uit de 16e eeuw (figuur 3). Het betreft dus bebouwing van na deze tijd.

Tegen het einde van de 15e eeuw begon Brielle langzaam in verval te raken. De handelsactiviteiten namen af. Dat kwam vooral door de verzanding van de Goote en het dichtslibben van de Maasmond. Grote schepen konden de stad niet meer bereiken. Hoewel Brielle de functie van een internationale havenstad niet kon behouden, bleef de stad van belang als regionaal centrum.

Figuur 3. Resultaten veldtoets en ligging plangebied Begijnhofkapel geprojecteerd op de kaart van Jacob van Deventer uit het 3e kwart van de 16e eeuw.

Archeologie

Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland (www.chs.zuid-holland.nl) bevindt het plangebied zich in een stads- en dorpskern met bewoning vanaf de Late Middeleeuwen. Uit de stadskern van Brielle zijn 3 terreinen van hoge archeologische waarde bekend (ARCHIS-monumentnummers 4097, 4098 en 4099). Het betreft resten van de in de 18e eeuw afgebroken Maerlandse kerk uit de 13e eeuw, resten van het hof van de heren van Voorne uit de Late Middeleeuwen en resten van het vermoedelijke stenen huis van de heren van Voorne uit de 13e-14e eeuw (figuur 1). Uit de directe omgeving van het plangebied zijn 2 archeologische waarnemingen geregistreerd (ARCHIS-waarnemingsnummers 26218 en 26224). Het betreft de Maerlandse of Pieterskerk en de funderingen van het Hof van Voorne, beide uit de Late Middeleeuwen.

Ten oosten van Brielle zijn enkele vindplaatsen uit de IJzertijd bekend (Carmiggelt, 1993). Waarschijnlijk hebben ijzertijdnederzettingen gelegen op het veen, in de nabijheid van een veenstroom of geul die het veen plaatselijk voldoende ontwaterde. Ten zuiden van Brielle, bij Tinte, is een aantal inheems-Romeinse nederzettingen bekend (Carmiggelt, 1993). Tegen het einde van de Romeinse tijd (circa 200 na Chr.) was er sprake van een sterke bevolkingsdaling in de omgeving van Brielle en overal in West-Nederland. Een van de mogelijke verklaringen hiervoor is een optredende vernatting. Op verschillende plaatsen in Voorne heeft in de 3e eeuw weer veengroei plaatsgevonden. Pas in de loop van de 6e en 7e eeuw was er weer sprake van kleine nederzettingen op de hoger gelegen Maasoevers. Uit de omgeving van Brielle zijn geen vindplaatsen uit de Vroege Middeleeuwen bekend.

Archeologische verwachting

Vanwege de ligging van het plangebied in een stads- en dorpskern met bewoning vanaf de Late Middeleeuwen, geldt voor het plangebied een zeer hoge kans op het aantreffen van archeologische sporen vanaf de Late Middeleeuwen. Op basis van historisch kaartmateriaal en historische gegevens worden in het plangebied archeologische resten vanaf de 14e eeuw verwacht en met name resten van structuren en sporen die verband houden met het Begijnhof uit de 16e eeuw en mogelijk al vanaf de 14e eeuw.

Op grond hiervan geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen. Op de dieper gelegen Afzettingen van Duinkerke (ouder dan Duinkerke III) en Hollandveen bevinden zich mogelijk resten uit de IJzertijd en of Romeinse tijd.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Tijdens het veldonderzoek is een visuele inspectie uitgevoerd van de gebouwen in het plangebied. Tevens zijn 3 boringen verricht (figuur 2).

Er is geboord tot maximaal 4,75 m -Mv. Er is geboord met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit rietveen waarop tussen 2,90 en 4,25 m -Mv een pakket van sterk siltige, lichtgrijze klei met zandlagen en matig siltig, lichtblauwgrijs zand met kleilagen ligt. Het betreft Hollandveen dat afgedekt wordt door Afzettingen van Duinkerke. De overgang tussen Afzettingen van Duinkerke III en oudere Afzettingen van Duinkerke is in de boringen niet waargenomen. Tussen 0,55 en 2,90 m -Mv bevindt zich een antropogeen pakket, bestaand uit uiterst siltige, bruingrijze klei met puin- en houtskoolspikkels, keramiëscherven, botfragmenten en fosfaatvlekken. De bodem is in de bovenste 50 cm recentelijk verstoord. In boring 2 is op 1,16 m -Mv op een ondoordringbare puinlaag gestuit.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek is een antropogene laag (ophogingspakket) aangetroffen. Deze laag is aan beide zijden van de Coppelstockstraat aangetroffen en bestaat uit uiterst siltige, bruingrijze klei met puin- en houtskoolspikkels, keramiëscherven, botfragmenten en fosfaatvlekken. De bodem is in de bovenste 50 cm recentelijk verstoord. In boring 2 is op 1,16 m -Mv op een ondoordringbare puinlaag gestuit. Waarschijnlijk betreft het funderingsresten of concentratie van slooppuin die mogelijk verband houden met het Begijnhof uit de Late Middeleeuwen. In boring 3 zijn 2 keramiëscherven aangetroffen. Het betreft scherven roodbakend aardewerk te dateren in de 14e eeuw (op 50-55 cm -Mv) en in het eind 17e -19e eeuw (220-225 cm -Mv). Dit zou een aanwijzing kunnen zijn dat de bodem ter plaatse van boring 3 in de loop van de 18e of 19e eeuw diep omgezet is. In de rest van

het plangebied aan beide kanten van de Coppelstockstraat zijn mogelijk resten van bebouwing, water- en beerputten, (afval)kuilen, sloten en dergelijke uit de Late Middeleeuwen aanwezig. In het deel ten zuiden van de Coppelstockstraat worden ook resten van menselijke begravingen verwacht.

In de Afzettingen van Duinkerke (ouder dan Duinkerke III) en op het Hollandveen zijn geen archeologische indicatoren of andere aanwijzingen voor menselijke activiteiten aangetroffen. De bovenkant van het veen was geërodeerd. In de klei zijn geen niveaus met sporen van bodemvorming waargenomen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In overeenstemming met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen) is tijdens het veldonderzoek een antropogene laag uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Daarnaast is in boring 2 op 115 cm -Mv op een ondoordringbare (puin)laag gestuit. Wellicht houdt deze (puin)laag verband met mogelijk in de ondergrond aanwezige oude funderingsresten. In de rest van het plangebied aan beide kanten van de Coppelstockstraat bevinden zich mogelijk resten van bebouwing, water- en beerputten, (afval)kuilen, sloten en dergelijke uit de Late Middeleeuwen. In het deel ten zuiden van de Coppelstockstraat worden ook resten van menselijke begravingen verwacht. In het antropogene pakket zijn keramiekscherven, botfragmenten, houtskoolspikkels, fosfaatvlekken en bakstenen puinfragmenten aangetroffen. De gaafheid en conservering van de vindplaats lijken goed te zijn, gezien het ontbreken van recent glas, beton of andere 20e eeuwse materialen in de antropogene laag en de toestand van het aangetroffen aardewerk.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek en de veldtoets wordt aanbevolen om de sloop van de huidige bebouwing in beide plangebieden vanaf het maaiveld archeologisch te laten begeleiden. De sloop moet in eerste instantie dus beperkt blijven tot de opstallen. Er dient een waarderend onderzoek door middel van proefsleuven plaats te vinden. Doel van dit proefsleuvenonderzoek zal zijn de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van archeologische resten nader in kaart te brengen. Dit om in een vroeg stadium over voldoende gegevens te kunnen beschikken op grond waarvan het bevoegd gezag (gemeente Brielle) een besluit kan nemen met betrekking tot het al dan niet (geheel) opgraven van de vindplaatsen. Vóór aanvang van het waarderend onderzoek dient een Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden door een senior-archeoloog. Dit PvE moet door het bevoegd gezag (provincie Zuid-Holland) goedgekeurd zijn.

Behoud van de archeologische vindplaats bij een niet-aangepaste uitvoering van de huidige plannen is gezien de geringe diepteligging en de kwetsbaarheid van de archeologische resten niet mogelijk. Indien er gekozen wordt voor een bouwwijze dat geen roering van de grond tot gevolg heeft, hoeft geen vervolgonderzoek plaats te vinden naar de archeologische waarden onder het maaiveld. Eventuele aangepaste bouwplannen dienen door een archeoloog getoetst te worden.

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Carmiggelt, A.**, 1993. *Archeologie in de gemeente Brielle: inventarisatie, waardering en beleid*. Bureau Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam, Rotterdam.
- Dijk, G., van**, 2004. *Van 'Der Beghinenlande' tot Begijnhof te Amsterdam: de geschiedenis van het Begijnhof van 1307 tot heden*, Amsterdam.
- Krogt, P.J.C. van der (red.)**, 1992. *Kaart van Brielle en omgeving uit het derde kwart van de zestiende eeuw van Jacob van Deventer*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Provincie Zuid-Holland**, 2005. *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland*, <http://chs.zuid-holland.nl/maps/chs.mwf>, geraadpleegd: 10-11-2005.
- ROB**, 2000. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- RGD**, 1987. *Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 37W Rotterdam West*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- SGS Trace Services B.V.**, 2002. *Verkennend bodemonderzoek, Coppelstockstraat 17, 19 en 19A te Brielle, projectnummer 16349*, SGS Trace Services B.V., Spijkenisse.
- Stiboka**, 1981. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 37 West Rotterdam West*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische Monumentenkaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvE	Programma van Eisen
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd), ARCHIS-waarnemingen (rood) en monumenten (blauw en groen) op de CHS; Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten veldtoets Begijnhofkapel geprojecteerd op de kadastrale minuutkaart uit 1820.

Figuur 3. Resultaten veldtoets en ligging plangebied Begijnhofkapel geprojecteerd op de kaart van Jacob van Deventer uit het 3e kwart van de 16e eeuw.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen Begijnhofkapel.

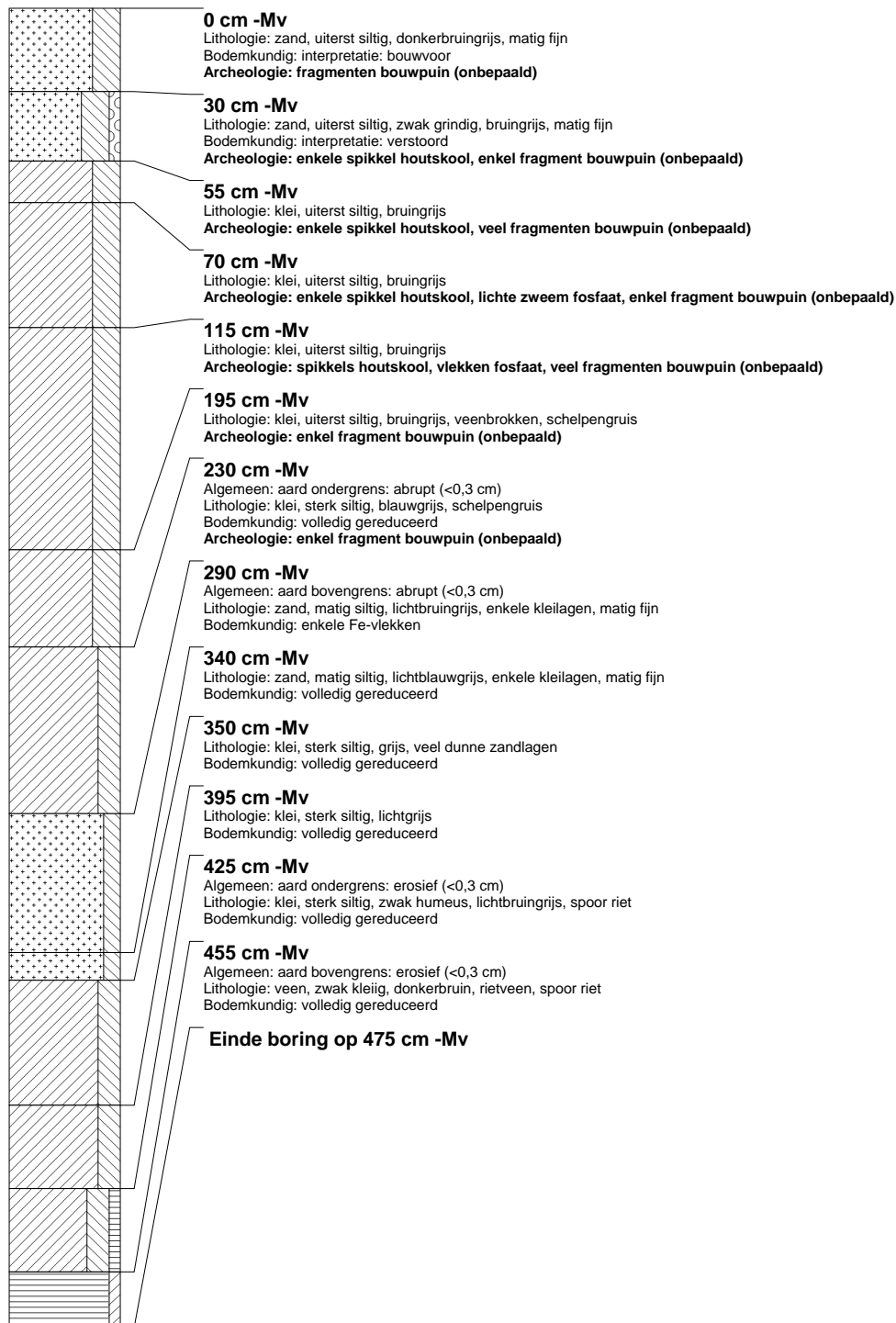
Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen Begijnhofkapel

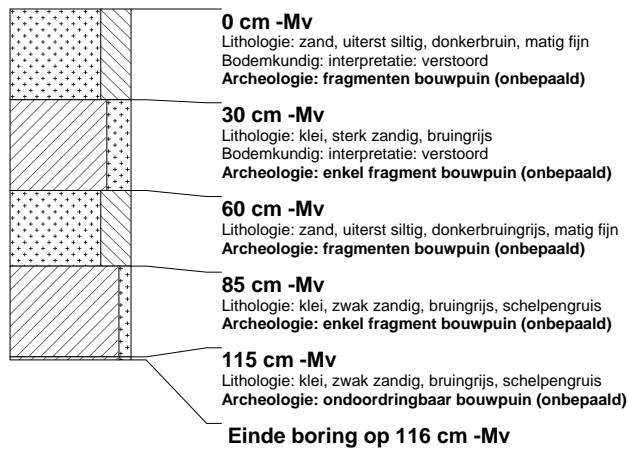
boring: BRBR2-1

beschrijver: DS/IB, datum: 16-11-2005, X: 70.795, Y: 435.848, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37D, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Brielle, plaatsnaam: Brielle, opdrachtgever: ABB Ontwikkeling, uitvoerder: RAAP West

boring: BRBR2-2

beschrijver: DS/IB, datum: 16-11-2005, X: 70.811, Y: 435.835, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37D, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Brielle, plaatsnaam: Brielle, opdrachtgever: ABB Ontwikkeling, uitvoerder: RAAP West

boring: BRBR2-3

beschrijver: DS/IB, datum: 16-11-2005, X: 70.802, Y: 435.878, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37D, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Brielle, plaatsnaam: Brielle, opdrachtgever: ABB Ontwikkeling, uitvoerder: RAAP West

